

Har planter hukommelse?

Husker du den gang, fru Gran? Norske biologer skal forske på hvordan planter kan "huske" ting de har opplevd tidligere.

AV IRENE INMAN TJØRVE | PUBLISERT 5. SEP. 2016 | OPPDATERT 31. JAN. 2020

Trær dekket med snø om vinteren.

Kan trær huske at våren starter tidligere og tidligere? Foto: Picturepoint.no

Når omgivelsene forandrer seg, er det viktig for både dyr og planter å kunne tilpasse seg, slik at de kan overleve. Alle planter og dyr har ulike arvelige egenskaper – én hare kan for eksempel ha veldig tykk pels, mens en annen har tynnere pels. Haren med tykkest pels tåler kulden bedre.

De som har egenskaper som er best tilpasset omgivelsene rundt dem, overlever og får flest etterkommere. Med tiden kan slike forandringer få dyrene eller plantene til å endre seg så mye at de blir til nye arter. Det er dette som kalles evolusjon.

Lever lenge

Noen dyr og planter lever lenge – som grantrær og mennesker. For oss som har lang levetid, er det viktig at vi kan tilpasse oss underveis når miljøet rundt oss forandrer seg i løpet av livet vårt.

For eksempel kan et grantre oppleve at været blir helt annerledes enn før i tiden, eller det kan bli angrepet av insekter eller sopp. Da må det gjøre noe for ikke å dø. Senere kan treet "huske" hvordan det reagerte, og denne "hukommelsen" kan gå i arv når treet lager nye celler eller frø til nye trær. Hukommelsen forandrer ikke selve arvestoffet, men virker som en av-og-på-knapp for genene.

En klynge med kongler henger i et grantre.

"Hukommelsen" til grantreet kan gå i arv når treet lager nye celler eller frø til nye trær. Foto: Shutterstock

Bygger forsvar

I dag endrer klimaet seg så fort at mange dyr og planter kan få store problemer. Våren starter stadig tidligere, men grantreet må unngå å få knopper for tidlig, for da kan de fryse.

Riktig timing kan være et spørsmål om liv og død for trærne, sier Paal Krokene, som er en av forskerne. Det er også viktig for trærne å raskt klare å bygge opp et forsvar mot skadeinsekter og sopp.

Årringer i et tre fortelle hvor gammelt treet er.

Årringene forteller hvor gammelt treet er. Foto: Picturepoint.no

Skal forske i fem år

Å forstå hvordan arvestoffet vårt kan tilpasse seg ting som skjer i løpet av livet, og la det gå i arv, vil være noe helt nytt. Forskerne ved Norsk institutt for bioøkonomi gleder seg til å forske på dette de neste fem årene.

LIVET PÅ JORDA PLANTER OG TRÆR

Meldinger ved utskriftstidspunkt 11. april 2025, kl. 09.53 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.